

**Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)**

Стамбульський університет (Турецька Республіка)

Вроцлавський університет (Республіка Польща)

Університет Цзинань (Китайська Народна Республіка)

«Актуальні проблеми приватного та публічного права»

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

21 травня 2022 року

м. Харків

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (21 травня 2022 року). – Харків, 2022. – ТОВ «Видавництво Точка», віддруковано у ТОВ «Друкарня Мадрид» через ФОП Гобельовська Л. П. – 460 с.

ISBN 978-617-7988-13-6

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUIR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення конференції здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com)

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. декана юридичного факультету канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19;

Пономаренко Оксана Михайлівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(097)332-55-70;

Гоц-Яковлєва Ольга Василівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(067)724-29-49;

Гرابко Людмила Владиславівна (ст. лаборант) +38(057)274-83-23

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ВАСИЛЬЄВА-ШАЛАМОВА Ж.В., ШИКІР Д.О. ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ СПОРУ ПРО ФАКТ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	64
ГОЦ-ЯКОВЛЄВА О.В. МЕДІАЦІЯ ЯК МОЖЛИВИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ (КОНФЛІКТІВ)	67
ЖДАН М.Д., КОЗИР В.О. РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРИНЦИПУ СВОБОДИ ДОГОВОРІВ ПРО ПРАЦЮ ТА ЗАБОРОНИ ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ	70
ІЛЬКІВ О.В., РИЖЕНКО І.М., КОВАЛИК А.А. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	74
КОХАН Н.В. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	77
ЛУК'ЯНЧИКОВ О.М. ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ	80
НОВІКОВ Д.О. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	83
ПРИЙМЕНКО О.С. АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	85
СМОЛЯРОВА М.Л. ВПЛИВ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НА РЕЗУЛЬТАТИ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	87
БУК М.О. НАБУТТЯ СТАТУСУ БЕЗРОБІТНОГО У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	89
ЛЮБЧИЧ А.М. ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: МІЖНАРОДНА МЕРЕЖА ПІДТРИМКА НАУКОВОЇ СВОБОДИ.....	92
ОГІЄНКО І.В. ЗАГРОЗИ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ ДЛЯ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ.....	94
ВАПНЯРЧУК Б.В. ЩОДО ТРУДОВОЇ ФУНКЦІЇ НАУКОВОГО ПРАЦІВНИКА	96
ГАПОЧКА К.В. ІНТЕРЕС ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ ПРИ УКЛАДЕННІ, ЗМІНІ ТА ПРИПИНЕННІ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	100
ГРИНЬ Д.В. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ МЕДІАЦІЇ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ АСПЕКТИ	102
ЗАЇКА Д.І. ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ КОЛЕКТИВНИХ ІНТЕРЕСІВ ПРАЦІВНИКІВ ІТ-СФЕРИ	104
ЛИМАНСЬКИЙ П.П. КОНКУРСНИЙ ВІДБІР ЯК РІЗНОВИД ПОРЯДКУ УКЛАДЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ З НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ	108
НЕСТЕРОВИЧ О.С. ОСВІТА ЯК ФАКТОР ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	110
ОЛІЙНИК О.О. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЮРИСДИКЦІЇ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ ТРУДОВИХ СПОРІВ	113
САЙЧЕНКО Я.В. ЩОДО ХАРАКТЕРНИХ ОЗНАК ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ	115

доказуванні своєї позиції. Саме тому ми пропонуємо у справах, що виникають з трудових правовідносин, обов'язок доказування покласти на роботодавця.

Список використаних джерел:

1. Кодекс законів про працю: Закон України № 322-VIII від 10.12.71. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1172>
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
3. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 року № 3674-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>

УДК 349.2

Orcid 0000-0003-2727-5357

Новіков Денис Олександрович,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О.І. Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди,
кандидат юридичних наук, доцент
e-mail: dezcrue1@gmail.com

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнні дії, що тривають в Україні, зумовлюють величезні проблеми у вітчизняній економіці, що, у свою чергу, впливає на ринок праці. Фактична можливість дотримання трудових громадян знижується по мірі зменшення обсягів виробництва, особливо у тих регіонах, що найбільше страждають від воєнних дій. Для пристосування ринку праці до умов воєнного стану 24 березня 2022 року набув чинності Закон України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану". Цей Закон треба вважати провідним нормативно-правовим актом у сфері регулювання трудових відносин до скасування режиму воєнного стану в Україні. Даним нормативно-правовим актом очевидно передбачено декілька новел, якими трудове законодавство намагається пристосуватись до надзвичайних умов воєнного часу.

Слід відзначити, що Закон України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" значною мірою лібералізує положення трудового законодавства у багатьох напрямках. Так, роботодавцю дозволяється укладати строкові договори для заміщення працівників, що є внутрішніми переселенцями або покинули територію України чи про місцезнаходження яких невідомо (з таким працівником трудові відносини призупиняються); переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, допускається

без його згоди, крім переведення на роботу в іншу місцевість, на території якої тривають активні бойові дії; роботодавцю дозволяється розірвати трудовий договір із працівником, який перебуває у відпустці (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку) та у період тимчасової непрацездатності; допускається збільшення тривалості робочого тижня до 60 годин, гарантії щодо тривалості роботи напередодні вихідних, неробочих і святкових днів, роботи у вихідні, неробочі і святкові дні, нічний час під час воєнного стану не застосовується; тривалість щотижневого безперервного відпочинку може бути скорочена до 24 годин; роботодавцю дозволяється відмова працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури.

Треба зауважити, що означені норми, суттєво зменшуючи трудові стандарти, не формують позитивного стимулу для роботодавців утримувати найцінніших спеціалістів або не ліквідовувати підприємства. Там само для працівників даним нормативно-правовим актом не створено жодного юридичного інструменту для того, щоб продовжувати трудову діяльність на території України (за різними даними до країн Європейського Союзу за період воєнних дій виїхало від 5 до 8 українців, де вони отримують право на працевлаштування). Наприклад, ч. 3 ст. 12 Закону України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" дозволяє надавати працівнику відпустку без збереження заробітної плати без будь-яких строкових обмежень (представляється, що наведена норма має сенс для у тому сенсі, що може бути використана роботодавцем для невиконання своїх юридичних обов'язків перед працівником); ч. 3 ст. 13 цього Закону покладає "відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам на час призупинення дії трудового у повному обсязі покладається на державу, що здійснює військову агресію проти України" (на моє переконання, питання оплати праці як питання соціальної функції держави у період воєнного стану не повинно мати прямої залежності від підсумку воєнних дій. Відмовляючись від соціальної підтримки громадян у період воєнного стану, держава здійснює виштовхування громадян працездатного віку за територію держави. Це у майбутньому матиме катастрофічні наслідки для економіки України за будь-якого підсумку воєнних дій).

Таким чином, модифікацію трудового законодавства у період воєнного стану не можна назвати вдалою. Разом із зменшенням трудових стандартів держава не пропонує громадянам реальних гарантій щодо виплат заробітної плати чи збереження робочого місця. Роботодавці у такій ситуації (як приватні підприємства, так і державні установи) за такої ситуації невдовзі зіштовхнуться із катастрофічними наслідками на ринку праці, який буде не здатний задовольнити попит на працівників, особливо які мають відповідну кваліфікацію на ринку праці. Пропоную викласти ч. 3 ст. 13 Закону України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" у такій редакції:

"Відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам на час призупинення дії трудового здійснюється за рахунок державного бюджету України у повному обсязі".

Список використаних джерел:

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 року № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 05.05.2022).

УДК 349.3

ORCID 0000-0001-7917-9856

Прийменко Олександр Сергійович,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Харківського національного університету

мистецтв імені І.П. Котляревського

кандидат юридичних наук, доцент

alex_priyenko@ukr.net

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Життя в Україні в умовах воєнного стану вимагає від законодавця відповідної реакції на суспільні процеси, що мають бути врегульовані з урахуванням об'єктивно іншої ситуації, ніж у мирний час. Ми вже спостерігаємо чимало кардинальних змін у правовому регулюванні трудових відносин. Достатньо згадати про Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» [1], в якому зафіксовано багато суперечливих, але й напевно необхідних нормативних положень в цей період, або Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», що вносить зміни до Закону України «Про освіту», визначаючи гарантії працівникам закладів освіти, установ освіти, наукових установ на збереження місця роботи, середнього заробітку та інших виплат, передбачених законом [2].

Право соціального забезпечення вже теж зазнає змін. Для оцінки всіх законодавчих нововведень слід ще провести чимало наукових обговорень і дискусій. Проте, вже очевидно, що прийняті нормативні акти лише частково можуть вирішити проблему соціального захисту населення в умовах воєнного стану.

Загальновідомо, що право є регулятором суспільних відносин. Тому доцільним є вивчення тих об'єктивних даних, що повинні визначати перспективні напрями роботи законодавця з точки зору узгодження чинного законодавства і реалій життя. Сьогодні актуалізація правового регулювання у сфері соціального забезпечення громадян як ніколи є не просто важливою, а стає